

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 549/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., B., zastúpenej advokátom JUDr. Ing. M. Š., B., pre namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 1448/2012-420 z 30. marca 2012 v spojení s rozhodnutím Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 3193/2011-430 z 26. júla 2011, rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre č. 2010/00285-Ga zo 14. septembra 2010, rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Nových Zámkoch č. ObPÚ-10-10/6451/LV z 12. júla 2010, rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre č. 2010/00095-Pe zo 14. apríla 2010, rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Nových Zámkoch č. ObPÚ-10-10/4489/LV z 12. januára 2010, rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre č. 2004/00283 z 21. októbra 2004 a rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Nových Zámkoch č. OPÚ-130-04/3992/LM z 28. júna 2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2012 doručená sťažnosť J. K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) č. 1448/2012-420 z 30. marca 2012 v spojení s rozhodnutím ministerstva č. 3193/2011-430 z 26. júla 2011, rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Nitre (ďalej len „krajský pozemkový úrad“) č. 2010/00285-Ga zo 14. septembra 2010, rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Nových Zámkoch (ďalej len „obvodný pozemkový úrad“) č. ObPÚ-10-10/6451/LV z 12. júla 2010, rozhodnutím krajského pozemkového úradu č. 2010/00095-Pe zo 14. apríla 2010, rozhodnutím obvodného pozemkového úradu č. ObPÚ-10-10/4489/LV z 12. januára 2010, rozhodnutím krajského pozemkového úradu č. 2004/00283 z 21. októbra 2004 a rozhodnutím obvodného pozemkového úradu č. OPÚ-130-04/3992/LM z 28. júna 2004.

2. Sťažovateľka v sťažnosti v podstatnom uviedla, že kúpnu zmluvou z 10. decembra 2009 nadobudla vlastnícke právo k viacerým pozemkom v katastrálnom území Ú., pričom tieto pozemky boli podľa jej tvrdení vyvlastnené v prospech „záhradkárov“ a podľa jej názoru neboli splnené podmienky podľa § 2 zákona č. 64/1997 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 64/1997 Z. z.“) o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a o vyporiadaní vlastníctva k nim. Sťažovateľka poukazuje na zásahy do jej vlastníckeho práva a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov označenými rozhodnutiami a zákon č. 64/1997 Z. z. považuje za nesúladný s ústavou. Ďalej sťažovateľka podrobne rozoberá zásahy označených porušovateľov do jej vlastníckych práv, vytýka im porušenie ústavných a zákonných noriem a v konečnom dôsledku poukazuje aj na jej podnikateľské plány, ktoré mali byť označenými rozhodnutiami zmarené.

3. V petite svojej sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd rozhodol tak, že jej označené práva boli porušené, a aby *„zrušil a vrátil na ďalšie konanie všetky rozhodnutia“* označené v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne žiada priznať *„majetkovú a nemajetkovú ujmu vo výške 96 890 €, primerané finančné zadosťučinenie za prietahy v konaní vo výške 5 000 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 1 501,02 €“*.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd podľa ústavy) je rozhodnúť o jeho prijatí na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania

pred ústavným súdom zo zákonom stanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Prvotnou otázkou, ktorou sa ústavný súd zaoberal pri predbežnom prerokovaní sťažnosti, bola otázka včasnosti jej podania. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť. Z obsahu sťažnosti, ktorým je ústavný súd v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný, vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie označených práv viacerými rozhodnutiami označenými v záhlaví tohto uznesenia a sama uvádza, že posledné rozhodnutie ministerstva z 30. marca 2012 nadobudlo právoplatnosť 16. apríla 2012. Týmto dňom jej teda začala plynúť lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vo vzťahu k ďalším rozhodnutiam označeným v záhlaví tohto uznesenia začala plynúť lehota ešte podstatne skôr. Sťažnosť sťažovateľky bola podaná na poštovú prepravu 1. augusta 2012.

7. Skutočnosť, že si sťažovateľka bola vedomá dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti, vyplýva aj z jej podania z 18. júna 2012 označeného ako sťažnosť, ktoré doručila ústavnému súdu 20. júna 2012. Z obsahu tohto podania vyplýva, že smerovalo proti ministerstvu a týkalo sa jeho rozhodnutí z 30. marca 2012 a 26. júla 2011, ktoré boli napadnuté aj touto sťažnosťou. Keďže však toto podanie sťažovateľky z 18. júna 2012 pre absenciu viacerých náležitostí nebolo možné považovať za návrh na začatie konania pred ústavným súdom, 11. júla 2012 ho ústavný súd podľa § 23a zákona o ústavnom súde odložil (č. k. Rvp 5607/2012-2).

8. Ústavný súd nemožno považovať za ničím neobmedzeného strážcu ústavnosti, keďže aj ústavný súd pri plnení svojej základnej úlohy, ktorou je ochrana ústavnosti (čl. 124 ústavy), postupuje na základe ústavy v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ako už ústavný súd opakovane uviedol, sťažnosť nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti (napr. I. ÚS 22/02), a rovnako vyslovil, že nedodržanie zákonnej lehoty na podanie sťažnosti je zákonom ustanoveným dôvodom na jej odmietnutie ako oneskorene podanej (IV. ÚS 28/02), a zároveň uviedol, že ide o takú lehotu, ktorú nemožno predĺžiť ani nemožno odpustiť jej zmeškanie (I. ÚS 84/02, IV. ÚS 36/03). Ak potom sťažovateľka podala sťažnosť na ústavnom súde po uplynutí dvojmesačnej zákonnej lehoty vo vzťahu ku všetkým označeným rozhodnutiam, táto ako oneskorená musela byť odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na jednu zo základných zásad práva, ktorou je „vigilantibus iuris“, teda bdelym patrí právo alebo nech si každý stráži svoje práva vrátane zachovania lehoty na podanie sťažnosti pred ústavným súdom.

9. Bez ohľadu na to, že sťažnosť bola podaná oneskorene, nemožno neuviesť, že aj v prípade jej včasného podania by ústavný súd nemal právomoc na jej prerokovanie. Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú iné súdy, t. j. všeobecné súdy. Ústavný súd sa štandardne, a to pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti, zaoberá otázkou, či neexistuje iný súd, ktorý je oprávnený poskytnúť ochranu namietanému porušeniu práv sťažovateľa. Pri tomto skúmaní ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľka bola povinná ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu obrátiť sa na všeobecný súd, ktorý je v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) oprávnený rozhodovať o ochrane jej práv tak v prípade nezákonného rozhodnutia správneho orgánu, ako aj v prípade jeho nečinnosti.

10. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť

takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Podľa § 244 ods. 3 OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

11. S účinnosťou od 1. januára 2003 došlo novelou Občianskeho súdneho poriadku vykonanou zákonom č. 424/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov k významnej zmene piatej časti Občianskeho súdneho poriadku a zavedeniu nových druhov konaní pred správnymi súdmi. Okrem iného sa zaviedlo aj konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy (§ 244 ods. 4, § 250t a § 250u OSP) a konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy (§ 244 ods. 5 a § 250v OSP).

Podľa § 244 ods. 4 OSP súdy v správnom súdnictve rozhodujú o návrhoch na uloženie povinnosti orgánom verejnej správy konať o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy a o opatreniach na vynútenie plnenia svojich rozhodnutí postupom uvedeným v § 250b a 250u.

12. Podstata námietok sťažovateľky v sťažnosti spočíva v tom, že označenými rozhodnutiami malo dôjsť k zásahu do jej vlastníckeho práva a práva pokojne užívať majetok, ako aj zásahu do základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov. Nielen z označených ustanovení ústavy a Občianskeho súdneho poriadku, ale aj z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07, I. ÚS 393/08). Ústava nezakotvuje ústavný súd ako jediný a výlučný orgán ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. Princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) vylučuje právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o namietanom porušení základných práv a slobôd vtedy, ak existuje iný súd v sústave všeobecného súdnictva, ktorý pri rešpektovaní procesných pravidiel toho-ktorého typu súdneho konania má právomoc rozhodnúť o ochrane týchto práv a slobôd. Ak ústavný súd v konkrétnom prípade zistí, že o namietanom porušení základných práv a slobôd (alt. ľudských práv a základných slobôd) má právomoc konať a rozhodnúť iný súd, sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci pri jej predbežnom prerokovaní odmietne.

13. Z obsahu sťažnosti je nesporné, že označenými rozhodnutiami správnych orgánov malo podľa tvrdení sťažovateľky dôjsť k zásahu do jej základných práv a slobôd, a preto ich preskúmanie patrilo do ústavnej a zákonnej právomoci príslušných správnych súdov, ktoré boli oprávnené a zároveň povinné poskytnúť ochranu v prípade zistenia porušenia jej práv. Napokon, o možnosti súdneho prieskumu týchto rozhodnutí správnych orgánov bola sťažovateľka poučená aj v ich písomnom vyhotovení. Pokiaľ za týchto okolností sťažovateľka pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nepristúpila k ochrane

svojich práv cestou návrhu adresovaného všeobecnému (správnemu) súdu, nie je s ohľadom na už uvedený princíp subsidiarity daná právomoc ústavného súdu (obdobne III. ÚS 152/03, II. ÚS 130/02, II. ÚS 61/02, III. ÚS 72/02). Táto skutočnosť by teda viedla k odmietnutiu sťažnosti aj v prípade jej včasného podania.

14. Vychádzajúc z príloh pripojených k sťažnosti, pre úplnosť ústavný súd uvádza, že sťažovateľka nadobudla vlastnícke právo k pozemkom uvedeným v sťažnosti vkladom do katastra až 19. apríla 2010. Až od tohto momentu, keď nastali právne účinky vkladu, bola sťažovateľka aktívne legitimovaná na uplatňovanie ochrany svojich práv tak v správnom súdnictve, ako aj v konaní pred ústavným súdom. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že sťažnosť, ktorou sťažovateľka namieta porušenie „svojich“ práv aj rozhodnutiami vydanými v čase, keď ešte nebola vlastníčkou nehnuteľností, je v tejto časti podaná zjavne neoprávnenou osobou, čo taktiež zakladá dôvod jej odmietnutia podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa meritom veci, teda namietaným porušením označených práv sťažovateľky, bližšie zaoberať nemohol a neprichádzalo do úvahy ani rozhodovať o ďalších jej návrhoch (zrušenie označených rozhodnutí správnych orgánov, primerané finančné zadosťučinenie, náhrada trov konania), keďže takéto výroky ústavného súdu sú viazané na to, že sťažnosti sťažovateľky bolo vyhovené.

16. V súvislosti s návrhom sťažovateľky na priznanie náhrady majetkovej ujmy, ktorú sťažovateľka stotožňuje so škodou (tak skutočnou, ako aj s ušlým ziskom), ktorá jej mala byť spôsobená rozhodnutiami a postupom správnych orgánov jej ústavný súd dáva do pozornosti, že primerané finančné zadosťučinenie nemožno zamieňať s jej právom na náhradu škody spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami a/alebo nečinnosťou správnych orgánov (napr. III. ÚS 75/01, IV. ÚS 15/03). Toto právo má totiž iný ústavný základ (čl. 46 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 4 ústavy) a rozhodujú o ňom príslušné všeobecné súdy v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2012